

LNB PRESES APSKATS
06-10-2023

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

Uzvar skaļajā lasīšanā

"Neveiksmīnietki žēlojas. Čempioni trenējas." Ar šādu moto Skaļās lasīšanas sacensību nacionālajā finālā Rīgā Smiltēnes un Valkas novadus pārstāvēja Smiltēnes vidusskolas 6.a klases skolnieks, 11 gadus vecais Hugo Pakalns un izcīnīja 1. vietu un čempiona titulu.

Skaļās lasīšanas sacensību nacionālais fināls 5. un 6. klašu skolēniem norisinājās sestdien, 30. septembrī, Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Ziedoņa zālē. Finālā piedalījās 30 reģionālie lasīšanas čempioni no visas valsts – 15 meitenes un 15 zēni.

Panākumu atslēga – milzīgais darbs

Hugo trīs minūtes (tik ilgs laiks tikai dots katram finalistam) lasīja fragmentu no Gerharda Holca-Baumerta grāmatas "Alfons Trīcvaidziņš. Kāda neveiksmīnietka stāsti". Izvēlēties tieši šo grāmatu finālam viņam ieteica tētis Ģirts Pakalns, kurš pats bijis liels grāmatu lasītājs.

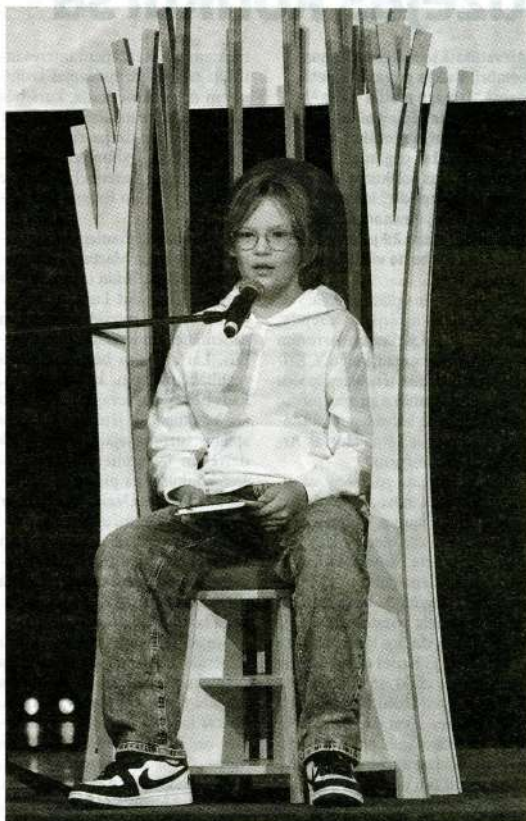
Par uzvaru finālā Hugo ir liels prieks, un tas ir saprotami, jo zēna panākums ir izcilis. Skaļās lasīšanas sacensībās Latvijā kopumā piedalījās vairāk nekā 5000 skolēnu. Vispirms priekšlasījumi norisinājās klasēs un skolās, pēc tam – reģionālajā līmenī, bet noslēgumā finālā žūrija izraudzījās valsts čempionu. Izcīnot šo titulu, smiltēnietis Hugo Pakalns uz gadu arī kļūst Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bērnu direktors – iedvesmotājs un iegūst ceļojošo balvu, mākslinieka Ernesta Vītiņa skulptūru savai skolai stikla grāmatu kalna veidolā.

"Bija uztraukums, bet centos elpot lēnām un domāju par citām lietām, lai varētu saņemties un nolasīt savu fragmentu. Palīdzēja arī tas, ka trenējos hokejā (Hugo to dara Valmieras sporta skolā – redakcijas piezīme). Kad mums ir spēles, pirms tām ir jāprot saņemties un tikt ar sevi galā," iespaidos par finālu ar "Ziemeļlatviju" dalās Hugo Pakalns.

Zēns atklāti atzīst, ka nebūt nav tā, ka viņam ļoti patīk lasīt grāmatas, taču, ja atrod tādu, kas uzrunā, tad lasa ātri. Piemēram, Hugo ir izlasījis visas latviski iztulkotās Deivīda Valjamsa grāmatas bērniem. "Kad iesāku, varu stundām lasīt, un nekļūst garlaicīgi. Grāmatu lasīšana dod zināšanas un prieku, lasot nokļūstu grāmatas pasaulē," stāsta Hugo.

Smiltēnes vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja Regīna Melzoba, kura palīdzēja Hugo sagatavoties Skaļās lasīšanas sacensībām, saka lielu paldies Hugo vecākiem Ilzei Pētersonei un Ģirtam Pakalnam, jo viņi palīdzēja kaldināt uzvaru.

"Bērnu no pašiem pirmsākumiem audzina ģimene, bet skola palīdz. Sagatavošanās šādam kon-

Hugo Pakalns ir Latvijas Skaļās lasīšanas konkursa čempionu čempions! Tā uzvarētāju, Smiltēnes vidusskolas 6.a klases skolnieku, pieteica pasākuma vadītājs, žurnālists Ansis Bogustovs. FOTO: ELĪNA KUBULIŅA-VILNE

kursam ir iespējama. Hugo panākumu atslēga ir milzīgais darbs un lielā atbildības sajūta, ko viņš iegulda visā, ko dara, – vai tā ir skaļā lasīšana vai hokejs, ko viņš spēlē," uzsver Regīna Melzoba.

Jāpiebilst, ka Smiltēnes vidusskolu 2017. gadā pirmajā Skaļās lasīšanas sacensību nacionālajā finālā godam pārstāvēja Hugo māsa Jasmīna, tobrīd 5. klases skolniece (tagad viņa mācās Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 11. klasē). Finālā Jasmīna kopā ar vēl diviem finalistiem ieguva vienādu punktu skaitu un tādējādi visi trīs ierindojās pirmajā vietā, bet "elektroniskā roka" par uzvarētāju toreiz izlozēja dobelnieku Robertu Ozoliņu.

Sākās ar priekšā lasīšanu vakaros

Taujāta, kā bērnus vislabāk ievest grāmatu pasaulē, Hugo un Jasmīnas mamma Ilze Pētersone atklāj savas ģimenes recepti, – kad bērni bija maziņi, abi ar viru viņiem vakaros vienmēr lasījuši priekšā.

Hugo uz finālu pavadīja līdzjutēju komanda, piedomājot par vienādu noformējumu un plakātiem. Līdzjutēju vidū klātienē bija arī Smiltēnes vidusskolas bibliotekāre un skolas konkursa žūrijas

pārstāve Elīna Kubuliņa-Vilne.

"Kad pateica, ka Hugo ir uzvarējis, pārsteigums un savīļņojums bija tik liels, ka pat asaras saskrēja acīs, jo konkurence bija ļoti spēcīga, sacentās labākie no labākajiem. Oficiāli galvenie vērtēšanas kritēriji bija spēja ieinteresēt lasītāju, lasīšanas temps, vai nesteidzas, un diktācija, cik saprotami un skaidri lasa. Hugo prata ieinteresēt ar savu fragmentu klausītājus un žūriju, neatstājot vienaldzīgus un raisot emocijas. Norunāja ļoti pārdomāti un uzsvērti. Nesteidzās," ar skatu no malas vērtē Elīna Kubuliņa-Vilne.

Tagad Hugo kā LNB Bērnu direktora pienākumos ir piedalīties ne vien dažādos reprezentācijas pasākumos, bet arī vērtēt bērnu literatūru un bibliotēku pakalpojumu un paust savu viedokli medijiem, skaidro Silvija Tretjakova, LNB Bērnu literatūras centra vadītāja.

Čempions arī saņem LNB lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" 2023./2024. gada posmam pilnu grāmatu kolekciju savai skolai, tādējādi Smiltēnes vidusskolas bibliotēka, pateicoties Hugo, ir tikusi pie 18 jaunām grāmatām. □

— Sandra Pētersone

ATBALSTĪTĀJU KOMANDA Amēlijai bija plaša – daļa klasesbiedru, mamma Laura un māsa Elza, kā arī skolas bibliotekāre Dace Šķirpo (pirmā no kreisās) un klases audzinātāja Ieva Bračka (otrajā rindā no labās).
FOTO NO BAUSKAS VALSTS ĢIMNĀZIJAS ALBUMA.

«Grāmatas rosina iztēli, iepriecina, nomierina»

♦ **Baušķeniece Amēlija Kanaške** – Latvijas Skaļās lasīšanas sacensību vicečempione

Sestdien, 30. septembrī, Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Ziedoņa zālē jau sesto reizi norisinājās Nacionālais skaļās lasīšanas sacensību fināls, kurā piedalījās 30 reģionālie lasīšanas čempioni no visas Latvijas, informēja LNB Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova.

SAGATAVOJUSI SANDRA DANOSA

Fināla sacensībās Bauskas Valsts ģimnāzijas 6.a klases skolniece Amēlija Kanaške izcīnīja godpilno otro vietu.

Iemīļojusi grāmatas par Hariju Poteru

«Grāmatas rosina iztēli, iepriecina, nomierina un ļauj iegrimt sapņu pasaulē. Aizverot grāmatas pēdējo lappusi, cilvēks ir kļuvis gudrāks, radošāks un labāks.» savā pieteikumā konkursam vēstījusi A. Kanaške.

Amēlija ir ļoti iemīļojusi grāmatas par Hariju Poteru. Arī skaļās lasīšanas sacensībām meitene izvēlējās fragmentu no Džoannas Ketlīnas Roulingas darba «Harijs Poters un Filozofu akmens». Amēlija pastāstīja, ka katru vasaru piedalās Harija Potera fanu nometnē Zemītes pili Kandavā. Viņa ir izlasījusi visas grāmatas par neparasto burvi, jo tās sestklasniecei šķiet ļoti aizraujošas.

«Katrai paaudzei ir savi elkī, manā bērnībā bija indiāņu grāmatas, Fenimors Kūpers, Karls Majs, tavai paaudzei ir Harijs Poters, manuprāt, veiksmīgi uzbūri to jau daļēji burvestīgo, mistisko vidi, kuru iezīmēja Hagrids. Turpini būt Harija Potera fane, bet paskaties arī ap-

AMĒLIJA KANAŠKE.

kārt, jo ir arī citi,» pēc Amēlijas lasījuma noklausīšanās sacīja žūrijas loceklis Juris Binde.

Lepojas bibliotekāre un visa ģimnāzijas saime

Amēlija Kanaške Skaļās lasīšanas sacensībām gatavojusies ilgi un rūpīgi. Stāsta Bauskas Valsts ģimnāzijas bibliotekāre Dace Šķirpo: «Amēlija izvēlējās lasīt fragmentu no savas mīlākās grāmatas «Harijs Poters un filozofu akmens» par to, kā milzis Hagrids ierodas pie Dērsliju ģimenes. Katru nedēļu, sākot no marta, Amēlija nāca uz skolas lasītavu un kopā trenējāmieš pareizi lasīt grāmatas fragmentu. Šeit noderīga palīdzība bija latviešu valodas un literatūras skolotāja Sannita Anspoka, kura skolā pasniedz arī teātra mākslu, tādēļ varēja ieteikt salikt pareizos akcentus un uzsvarus teksta fragmentā.»

D. Šķirpo atklāj, ka kopā izvēlējušās arī tekstu, ko Amēlija runāja

pirms uzstāšanās, kā arī tekstu un fotogrāfiju, kura tika eksponēta fonā, kad viņa lasīja grāmatas fragmentu Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē. Turklāt bijis svarīgi iekļauties trīs minūtēs, tādēļ ar hronometru trenējušās laika izmantošanu.

«No sirds priecājos par Amēlijas panākumiem, gan uzvarot Bauskas novada sacensībās, gan par iegūto sudrabu Nacionālajās skaļās lasīšanas sacensībās. Meitenei ir iedzimts talants, tādēļ arī panākumi ir augsti, bet, protams, pamatā ir ilgs un rūpīgs darbs un arī ģimenes atbalsts, kas nav mazsvarīgi. Uz sacensībām līdzī bija atbraukusi arī Amēlijas mamma Laura un sešgadīgā māsa Elza. Emocionāls bija brīdis, kad meitene ieguva diplomu par 2. vietu, māsa un mamma emocionāli apķēra Amēliju ar asarām acis,» panākumu mirkļus apraksta D. Šķirpo.

Bibliotekāre Dace īpaši uztēic Amēlijas centību, rūpību un atbildību. Amēlija ir izlasījusi visas rakstnieces Dž. Ketlīnas Roulingas grāmatas par neparasto burvi, un to, ka meitene ir liela lasītāja, novērtēja arī žūrija. «Iegūtā 2. vieta ir panākums, ar ko lepojos arī es, skolas bibliotekāre, un visa Bauskas Valsts ģimnāzijas saime,» teic D. Šķirpo.

Sacensības vērtēja tiesnešu komanda – LNB Atbalsta biedrības direktore Kārīna Pētersone, rakstniece Luīze Pastore, LMT prezidents Juris Binde, mūziķe Marta Grigale un skolotājs Lauris Bokišs no biedrības «Tēvi», informē Silvija Tretjakova. ♦

Noskaidrots Skaļās lasīšanas sacensības reģionālais uzvarētājs

Veiksmīgi noslēdzies konkursa Skaļās lasīšanas sacensības Pierīgas reģionālais fināls, kas norisinājās 13. septembrī Salaspils novada bibliotēkā. Salaspils novada bibliotēka jau septīto gadu atbalsta konkursu "Skaļās lasīšanas sacensības". Tas tiek rīkots, lai veicinātu bērnu interesi par lasīšanu un grāmatām. Konkurss norisinās 3 kārtās – vietējās skolās vai publiskajās bibliotēkās, tad notiek reģionālais fināls un noslēgumā nacionālais fināls.

Reģionālajā finālā piedalījās 7 sava novada čempioni: Salaspils novadu pārstāvēja Agate Bondareva (Salaspils 1. vidusskola), Siguldas novadu Elza Pastare (Laurenču sākumskola), Mārupes novadu Ernests Sviķis (Jaunmārupes pamatskola), Ropažu novadu Eliza Teleže (Ropažu vidusskola), Saulkrastu novadu Beatrise Čaupala (Sejas pamatskola), Ādažu novadu Edvarts Veits (Carnikavas pamatskola), Ķekavas novadu Evelīna

Linberga (Ķekavas vidusskola).

Sacensības dalībniekus vērtēja žūrija, kuras sastāvā bija rakstniece Laura Vinogradova, Salaspils novada domes deputāte Vera Kalniņa, kā arī bibliotēkas ilggadēja sadarbības partnere un Salaspils novada domes deputāte Jana Kolbina-Birzniece.

Konkurss aizritēja pozitīvā gaisotnē, katrs dalībnieks bija sagatavojis 3 minūšu garu uzstāšanos – iepazīstināja ar sevi un ar aizrau-

šanos tību lasīja izvēlēto fragmentu no sev mīļas grāmatas. Galveno balvu un ceļazīmi uz Skaļās lasīšanas sacensību nacionālo finālu saņēma Ropažu vidusskolas skolniece Eliza Teleže. Apsveicam un vēlām veiksmi nacionālajā finālā, kas norisināsies 30. septembrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā.

Paldies visiem dalībniekiem par labi sagatavotiem lasījumiem, skolotājiem par ieguldīto darbu un vecākiem par atbalstu! Visi intere-

Reģionālajā finālā piedalījās 7 sava novada čempioni. Foto: Laura Ozoliņa

senti aicināti finālu skatīties tiešraidē Latvijas Nacionālās bibliotēkas YouTube kanālā vai mājaslapā. Lai vairojas lasītpraksi!
Inita Siņica,
Salaspils novada bibliotēka

Avots: Salaspils Vēstis

Datums: 29-09-2023

Pako Rokas ilustrāciju izstāde

Līdz 31. oktobrim Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) 7. stāva ātrijā būs skatāma spāņu mākslinieka Pako Rokas (*Paco Roca*, 1969) ilustrāciju izstāde.

Pako Roka ir studējis mākslas un dizaina skolā Valensijā un strādā galvenokārt komiksu mākslas jomā. Rokas komiksi ir tulkoti daudzās valodās. Kā ilustrators viņš strādājis laikrakstos “*El País*”, “*Il Corriere Della Sera*” u. c., kā arī veidojis reklāmu tādām organizācijām kā “*Greenpeace*”, “*Ārsti bez robežām*”, “*Sarkanais Krusts*” u. c.

Izstādē LNB varēs aplūkot Pako Rokas ilustrāciju izlasi, no kurām daudzas tapušas Giljermo Korrala van Dammes (*Guillermo Corral van Damme*, 1971) grafiskajam romānam “*Melnā gulbja dārgums*”. Giljermo Korral van Damme ir rakstnieks un ievērojams diplomāts, kurš strādājis Spānijas diplomātiskajos dienestos ASV, Kubā, Turcijā, Tanzānijā un Eiropas Savienībā. Kopš 2021. gada viņš ir Spānijas vēstnieks Igaunijā. Izstādi izveidojis Igaunijas Bērnu literatūras centrs ar Spānijas vēstniecības atbalstu.

Pako Roka ir saņēmis daudzus apbalvojumus, tostarp Spānijas Nacionālo komiksu balvu un Spānijas valdības Zelta medaļu tēlotājmākslā, Eisnera balvu (*The Will Eisner Comic Industry Awards*) par labāko tulkoto komiksu ASV “*San Diego Comic-Con*”, balvu par labāko komiksu Francijā, ko piešķir laikraksts “*Le Parisien*”. Savukārt Itālijā mākslinieks ir saņēmis “*Yellow Kid Comic Book Award*” balvu kā gada labākais autors. Pako Rokas apbalvojumu sarakstā ir arī Japānas mediju mākslas festivāla komiksu izcilības balva, kā arī daudzas citas atzinības.

Izstādi Rīgā atbalsta Spānijas vēstniecība Latvijā Spānijas prezidentūras ES Padomē ietvaros.

Ziņas apkopojā
SALLIJA BENFELDE

Avots: Laiks

Datums: 16-09-2023

Notiks konference “Latgales grāmatnieku un literātu devums Latvijas grāmatniecībā”

28. septembrī Daugavpilī Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstītā projekta “Ceļā uz “Latviešu grāmatai 500” Latvijas reģionos: izdevējdarbība un tekstu izplatība senāk un tagad” ietvaros notiks reģionālā konference “Latgales grāmatnieku un literātu devums Latvijas grāmatniecībā”, “Latgales Laiku” informēja Daugavpils valstspilsētas pašvaldībā.

Ivars Soikāns

Konferencē paredzēti priekšlasījumi par grāmatniecības attīstību Latgalē 19. un 20. gadsimtā. Vēsturnieks, Mg. paed. Arnis Slobožanins iepazīstinās klātesošos ar latgališu dziesminieka, literāta un grāmatnieka Andriņa Jūrdža devumu Latgales grāmatniecības attīstībā. Savukārt li-

teratūrzinātnieks un rakstnieks Dr. phil. Valentīns Lukaševičs sniegs ieskatu grāmatizdevēja un tirgotāja Vincenta Gaudzes profesionālajā darbībā Daugavpilī 20. gadsimta sākumā.

Ar grāmatizdevēja, rakstnieka Vladislava Lōča (Locs) ieguldījumu grāmatniecībā un viņa piemiņas iemūžināšanu konferences dalībnie-

kus iepazīstinās asoc. profesors, Humanitāro un sociālo zinātņu institūta reģionālo studiju centra “Latgales pētniecības institūts” vadītājs Dr. hist. Henrihs Soms.

Konferencē ar priekšlasījumiem uzstāsies arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas vadošais pētnieks Dr. hist. Mārtiņš Mintauris un vēsturniece, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Letonikas un Baltijas centra vadītāja Kristīne Zaļuma.

Konferences norises vieta – Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju korpuss, Parādes iela 1a, (130. auditorija). Konferences sākums – pl. 11.00.

Eiropas Kultūras mantojuma dienās Alūksnē aicina iepazīt četrus nozīmīgus objektus

Šogad Eiropas Kultūras mantojuma dienās, 8. un 9. septembrī, Alūksnē visi interesenti aicināti iepazīt četrus nozīmīgus kultūras mantojuma objektus: Alūksnes Jauno pili, Alūksnes evaņģēliski luterisko baznīcu, gleznu "Sv. Lācars" un Kanovas vāzi.

Eiropas Kultūras mantojuma dienu laikā Alūksnes novada muzejs piedāvā pasākumu kopumu, kas izceļ vēstījumu par marmora mākslas darbu – Kanovas vāzi, un tās atgriešanos Fitinghofu dzimtas mantojumā – Alūksnes Jaunajā pilī. Programmā plānotas ekskursijas pa pilsētas vēsturisko centru, apmeklējot baronu Fitinghofu atstāto mantojumu - Alūksnes evaņģēliski luterisko baznīcu un Alūksnes Jauno pili. Dienas gaitā muzejā notiks lekcijas par Jaunās pils vēsturi, arhitektūru, mākslas stilu interjerā un Kanovas vāzes māksliniecisko vērtību, kā arī tiks atklāta izstāde "Neogotikas pērle".

Bībeles muzejā interesenti varēs aplūkot gleznu "Sv. Lācars", kas savulaik Pieminēkļu valdes sarakstā iekļauta kā pirmais mākslas pieminēklis. Nacionālā Kultūras mantojuma pārvaldes Arhitektūras un mākslas daļas eksperte Dace Čoldere sagatavojusi informāciju par gleznu "Sv. Lācars", kas iekļauta Eiropas Kultūras mantojuma dienu bukletā:

"Tas ir gandrīz kvadrātiska formāta gleznojums uz trim dēļiem, ko kopā satur šķērskoks aizmugurē. Gleznojuma laukums sadalīts trīs horizontālās joslās. Augšējā un apakšējā joslā uz melna fona teksts vācu un latviešu valodā, vidējā daļā sīzētiska aino: kādas ēkas durvju priekšā sēž vienkāršs drēbēs tērpis vīrs, ko apseduši suņi. Tas ir silmais

un vātim klātais Nabaga Lācars, kurš pēc nāves nonāk paradīzē, un viņu apskauž bagātais, pie kura durvīm nabags ubagoja. Gleznojums vienkāršs, pat primitīvs.

Vērtējot daudzas Alūksnes baznīcas gleznas, eksperti šo vienīgo atzina par ievēribas cienīgu. Iemesls šim lēmumam – rakstītais teksts latviešu valodā (tātad – uz latviešu publiku orientēts darbs): "Apschehlojies israuļ tohs Nabbagus no Launa, Ka tava Zeeta Sirds netaps preeksch Sunneem kaunā. Ess Zilveks, Essi Draugs, Rahd tavu Tizzibu, Deevs dohs tew Debbesis to Preeka Pīlnību. 1776".

Eiropas Kultūras mantojuma dienu laikā Alūksnes novada pašvaldība uzņems vides projekta "Versts full of Feeling in Eastern Latvia" / "Sajūtu pilnas versts Austrumlatvijā" VERSTS OF FEELINGS 2" partnerus.

PROGRAMMA

Piektdiena, 8. septembris

13.00 Ekskursija pa Alūksnes vēsturisko centru, iepazīstot baronu fon Fitinghofu atstāto mantojumu. Ekskursijas laikā apmeklētāji aplūkos klasicisma stila paraugu - Veco pili, no skatu platformas Pilsalā vēros Slovas rotundu, iepazīs Alūksnes Jaunās pils arhitektūras un mākslas stila elementus un apmeklēs pēc arhitekta Kristofa Hāberlanda projekta būvēto Alūksnes evaņģēliski luterisko baznīcu, uzkāpjot tās 55,5 m augstajā tornī un ieklausoties Augusta Martina būvēto ērģeļu skanējumā. Ekskursiju vadīs gide Ilona Riekstiņa. Pulcēšanās pie kafējnīcas "Pie Martas".

15.00 Lekcijas par Alūksnes Jaunās pils vēsturi, arhitektūru,

mākslas stilu interjerā un Kanovas vāzes māksliniecisko vērtību:

- "Gliemežvāku čuksti jūras putu mirzumā: liecības par Alūksnes fon Fitinghofiem Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājumā". Lekcijā vēsturniece Kristīne Zājuma atklās zināmus un mazāk zināmus faktus par Alūksnes muižas īpašnieku fon Fitinghofu dzimtas vēsturi un liecības par tās dokumentāro mantojumu, kas mūsdienās glabājas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā - grāmatas, fotogrāfijas un citi materiāli, kas izcelami un raksturojami kā būtiski avoti Latvijas muižu un tās īpašnieku atstātā kultūras mantojuma pētniecībā,

- "Tā sauktā Kanovas vāze Alūksnē". Mākslas zinātnieks Dainis Brūģis vēlts lekciju vienam no pazīstamākajiem Alūksnes Jaunās pils parka dekoratīvās tēlniecības objektiem – Kanovas vāzei, sniegs nelielu ieskatu izcilā klasicisma laikmeta itāļu tēlnieka Antonio Kanovas (Canova, 1757–1822) daiļradē un ļaus uzminēt par vēl vairākiem citiem ar Kanovas vārdu saistītiem tēlniecības darbiem Latvijā,
- "Interjeru dekoratīvā glezniecība Alūksnes Jaunās pils mūzikas salonos". Restauratore Līga Šļakota pastāstīs par vispārējām ampīra stila iezīmēm un tā adaptāciju Mūzikas salonu sienu gleznojumos, raksturojot laikmeta ietekmi uz interjeru gleznojumiem 19. un 20. gadsimta mijā. Lekcijā tiks aplūkotas Mūzikas salonu un kāpņutelpas interjeru stila iezīmes un izmaiņas no baronu laika līdz mūsdienām. Vēsture, izpēte,

restaurācija.
• Izstādes "Neogotikas pērle" atklāšana.

16.30 Jaunās izstādes "Neogotikas pērle" apskate, diskusijas, kafija.

Sestdiena, 9. septembris

11.00 Ekskursija pa Alūksnes vēsturisko centru, iepazīstot baronu fon Fitinghofu atstāto mantojumu. Ekskursijas programma analoga 8. septembrim. Ekskursiju vadīs gide Ilona Riekstiņa. Pulcēšanās pie Alūksnes Jaunās pils.

Vietu skaits ir ierobežots, tādēļ apmeklētāji aicināti uz aktivitātēm pieteikties līdz 06.09.2023. pa tālruni 25665538 vai e-pastu: muzejs.info@aluksne.lv.

Lekcijas tiks translētas tiešsaistē. Interesentiem lūdzam pieteikties līdz 06.09.2023. pa e-pastu: muzejs.info@aluksne.lv.

Pasākums notiek projektā "Versts full of Feeling in Eastern Latvia" / "Sajūtu pilnas versts Austrumlatvijā" VERSTS OF FEELINGS 2 un ir bez maksas. Projekts "Versts full of Feeling in Eastern Latvia" / "Sajūtu pilnas versts Austrumlatvijā" VERSTS OF FEELINGS 2 tiek īstenots pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros un to līdzfinansē Eiropas Savienība.

Jolanta Baldiņa,
Alūksnes novada muzeja
Izglītojošā darba un darba ar
apmeklētājiem vadītāja

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Šī publikācija ir sagatavota ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par tās saturu pilnībā atbild Alūksnes novada pašvaldība un tas var neatpoguļot Eiropas Savienības viedokli.

Versts of Feelings

Vēl var pieteikt kandidatūras konkursam

Tiesībsargs sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību "Apeirons" un Latvijas Nacionālo bibliotēku jau devīto gadu aicina iedzīvotājus būt vērīgiem, pamanīt un novērtēt mūsu līdzcilvēku nozīmīgo ieguldījumu, piesakot viņus konkursam "Gada balva cilvēku ar invaliditāti atbalstam".

To iespējams paveikt līdz 2. oktobrim. Konkursa balvu piešķir par aktivitātēm, kas ir uzsāktas vai īstenotas laika posmā no 2022. gada 1. septembra līdz 2023. gada 31. augustam. Neatkarīga žūrija, kuras sastāvā ir sabiedrībā zināmas personas, no 9. līdz 16. oktobrim vērtēs iesniegtos pieteikumus.

Palīdzēt un atbalstīt cilvēkus ar invaliditāti var visdažādākajos veidos. To spilgti apliecina iepriekšējo gadu konkursa uzvarētāji, kuriem balvas pasniegtas par draudzīgas un pieejamas vides veidošanu, par palīdzēšanu iekļauties un realizēt sevi darba tirgū, par bērnu iedrošināšanu izzināt kultūras, sporta, mākslas un mūzikas pasauli. Tāpat balvu saņēmuši laureāti, kas snieguši iespēju cilvēkiem ar invaliditāti baudīt mākslu, teātri, koncertus un citus kultūras pasākumus. Mūsdienās arvien pieaug sociālo mediju nozīme, un balvu ir saņēmuši arī tie, kuru viedoklis un pieredzes stāsti, raisītās diskusijas vai rīkote vebināri radījuši rezonansi plašākā sabiedrībā.

Par pieteikšanās kārtību un iesniedzamajiem dokumentiem vairāk var uzzināt tiesībsarga mājaslapā tiesibsargs.lv.

Apkopoja BAIBA MIGLONE

Valkas bibliotēkā apskatāma interaktīva, dzejniekam Pēteram Brūverim veltīta izstāde

Teksts: Valkas bibliotēka sadarbībā ar Ulbrokas bibliotēku
Foto: Mārtiņš Zelmenis

Līdz 10. novembrim Valkas bibliotēkā skatāma izstāde “Cik tu brīvs, tik dzīvs”, ko pagājušajā gadā veidojusi Ulbrokas bibliotēka, veltot to dzejnieka un atdzejotāja Pētera Brūvera 65. jubilejai.

Ulbrokas bibliotēkas vadītāja Daiga Brigmane: “Izstāde izseko dzejnieka dzīves līnijai un dzejnieka līdzsvara meklējumiem radošajā dzīvē. No bērnības Stopiņu pagastā līdz pieaugšanai dzīves laikā – dzejnieks, atdzejotājs, valodnieks, fotogrāfs, gleznotājs, literārais konsultants un redaktors. Izstādē aplūkojamas bērnības fotogrāfijas, dzirdamas intervijas, autora balss klātesamība, kā arī iekļauta dzejas un dziesmu daudzveidīgā valoda.

Izstādes materiālos skenējot QR kodus, interesenti var klausīties P. Brūvera dzeju, dziesmas ar autora vārdiem, kā arī interviju fragmentus, ko balss ierakstā ierunājis Stopiņu pagasta amatiereteātra “Dille” aktieris Uldis Bērziņš. Dzirdama Ineses Zanderes vēstule par kopīgo vasaras kursu apmeklējumu Viļņā 1986. gadā, ar kuru aizsākās Brūvera gaitas lietuviešu dzejas atdzejošanā. Ar šodienas skatījumu rakstītais ļauj pieskarties kaut kam ļoti personiskam un brīvam gan domās, gan attieksmē, saglabājot dzīvības patieso vērtību. Dzejnieks rada savu patiesību – smeļoties no dažādu mākslu jomām.”

Izstādi sagatavojis Ulbrokas bibliotēkas kolektīvs sadarbībā ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas Alekseja Apīņa Reto grāmatu un Rokrakstu lasītavu, LNB Uzziņu informācijas centra Informācijas pakalpojumu nodaļu un Rakstniecības un mūzikas muzeju. Izstādi atbalstījusi Ropažu novada pašvaldība. ☚

Ši vasara aizritēja, domājot par vērtībām un tradīcijām, arī tautas atmiņu, vēsturi un cilvēku likteņiem vēstures stāstā. Par to, ko tas visupirms nozīmē man pašai. No jauna guvu apliecinājumu, ka tas viss veido būtisku manu dzīves daļu. Bet ko tad es pati esmu atstājusi vai devusi, lai saglabātu un tālāk nodotu?

Vasaras dienas var vadīt dažādi. Latvijas vasara šogad pārsteigusi. Tomēr isti laiski, šķiet, nespēju dzīvot. Izdziedāts Dziesmu svētkos, nedaudz pabūts pamatīgā tveicē Itālijā, vairākkārt pēc redaktora labojumiem un/vai ieteikumiem caurlūkots monografijas "Balsis pār jūru" manuskripts, kas visai drīz būs pieejams lasītājiem. Mans skatījums un stāsts par rakstnieku Gunaru Janovski. Ko vēl varētu darīt? Būt noderīgi, palīdzēt? Un es kārtāju ceļos, lai kopā ar Evu Auseju no Latvijas Nacionālās bibliotēkas dotos uz Vidusangliju. Evi šis ir ierasts ceļš, jau vairākus desmit gadus viņa vai ik vasaru vairākas nedēļas pavada Daugavas Vanagu fonda īpašumā Straumēni, kur lieti noderīgas ir viņas zināšanas bibliotēkas krājuma veidošanā, bibliografijā, dokumentu sistematizēšanā un kārtosānā utt. Man tas viss ir no jauna, no citas puses, tomēr esmu apņēmības pilna. Mēs dodamies palīgos Liebritānijas Latviešu dokumentācijas centra un archīva vadītājam (LDCA) Inesei Auziņai-Smitai, kurai Latvijā ļoti pazīst archīvu, bibliotēku, vēsturnieku saime, un, protams, Anglijas latvieši un diaspora.

Istmīdlanda (*East Midlands*), Lāfboro (*Loughborough*) un tad turpat vai divas nedēļas Straumēnos ir mana šī augusta pamatģeografija. Man tas nozīmēja atgriešanos Straumēnos, kur pirmoreiz nonācu 2019. gada augustā, kopā ar meitu Dārtu piedaloties 3x3 nometnē un aizvadot vienu isti latvisku nedēļu Anglijā. Toreiz pirmoreiz skatīju plašo īpašumu, kas nu ir palicis vienīgais latviešiem piederošais lauku īpašums Anglijā, kur latviešiem no visas Anglijas tūkstis, kopā sanākt, būt kopā. Redzēju arī senajā t. s. Pulksteņmājā iekārtoto plašo bibliotēku, archīvu.

Par mūsu naktsmājām ar Evu kļūst istabiņas, kur reiz dzīvojuši seniori. Šobrīd to te ir maz. Ārpus plašās muižas teritorijas – labības lauki, miers un klusums, ganībās aitas, šauri likumoti ceļi, pastaigu takas, netālu ātrgaitas lielceļš, pa kuŗu var nokļūt arī Londonā. Ak, un šovasar plūmju zari vai lūzt no augļu pārbagātības. Gards deserts!

Dzīvīgu Straumēnos mūsu uzturēšanās laikā vienu nedēļu ineseņa arī 3x3 nometne. Igaunu nometne. *Tere est!* Cerams, ka nākamvasar te skanēs arī latviešu balsis un notiks 3x3 latviešu nometne.

Straumēnos no 1984. līdz 1994. gadam dzīvoja arī rakstnieks Gunars Janovskis. Romānā "Novakare" (1980) viņš tēlojis šādu jauzu mitni "Indrāni", kuŗā vienkopis nonāk latvieši ar dažādiem likteņiem, raksturiem

Rodžers un Inese starp kastēm Straumēnos

Pulksteņmāja

un dzīves smeldzi, arī visai reglamentēto ikdienas dzīvi. "Indrāni" ir varena celtnie. Vārbit neteiksim gluži pils, bet katrā ziņā lepna māja ar kalpotāju mitnēm, stalliem, siltumnicu, peldbaseinu, ar meža gabalu, pļavām, augļu dārzu un pat mazu upīti." Siltumnīcas un peldbaseina gan vairs nav. Dzīvojojo Straumēnos, rakstniekam ir paties doties nelielās pastaigās; turienes ainavas, arī mazā upīte dažādos gadalaikos ienākušas vairākas Janovska gleznās. Netālu no Straumēniem atrodas neliela kapsēta, kuŗā apbedīti arī kādreizējie Straumēnu iemītnieki. To vidū arī Gunara Janovska tante Luīze Ciemgalis. No tā laika Straumēni gan mainījušies, gan palikuši nemainīgi.

Krājums LDCA veidojies pamazām, uzkrāti un sistematizēti, iesaistoties arī Latvijas archīvu darbiniekiem, daļa dokumentu

digitalizēti. Daļa no archīva materiāliem ir unikāli, īpaši tie, kas saistīti ar Anglijas latviešu sabiedrisko dzīvi un tā dokumentēšanu (protokoli). Man nav nemazākās nojautas, cik liels (skaitliski) ir LDCA krājuma apjoms vai apmērs. Taču ir skaidrs, ka salīdzinoši nelielās telpās glabā ļoti vērtīgas laikmeta liecības. Vizuāli archīva krājums ir iespaidīgs, saturiski – aprīņojamas vērtības, kas pētāmas, jo veido būtisku latviešu trimdas vēstures daļu visos aspektos – periodika, grāmatas, organizāciju vēsture protokolos un apkārtrakstos, kultūras un sabiedriskās dzīves norises, mākslas priekšmeti utt. Galvenais akcents LDCA – veidot pilnīgu Anglijā darbojušos latviešu trimdas organizāciju dokumentu krājumu, lai plaši periodikas sistematizētais krājums, plaša bibliotēka ar visā pasaulē izdotām

dažādu nozaru latviešu trimdas grāmatām. Taču ir skaidrs, ka neviens krājums nav kāda konstanta, noslēgta vienība. Tas papildinās. Īpaši pēdējos gados, vecākās paaudzes trimdiniekiem aizejot Mūžībā, tuvinieki izvēlas uzkrāto kultūrvēsturisko mantojumu nodot Ineses drošajās rokās un pārraudzībā, zinot, ka tad tas tiks caurlūkots, sakārtots, atlasīts un papildināts LDCA krājums un viss cits arī atradīs ierīnētus lasītājus un interesentus. Neaizies zudībā. Jo diemžēl daudzviet pasaulē mēdz notikt tā, ka palicēji ne vienmēr izprot to, ko krājis un glabājis aizgājējs, nereti pietrūkst arī valodas prasme un zināšanu.

Taču rūpes par archīvu prasa lielu darbu un pacietību. Un Inesei tas netrūkst. Kad ar Evu ierodamies Straumēnos, Pulksteņmājā ir stipri aizkrauta ar kastu kastēm, atstājot vien ne-

lielas ejas, kur pārvietoties. Šo dienu mūsu uzdevums ir tikt skaidrībā, kas atrodas kastēs (grāmatas), tās sistematizēt, papildināt jau iepriekšējā gadā veidoto grāmatu sarakstu, saņemt, cik daudz dublikātu ir šajās kastēs, un pa nozarēm (ievirzēm) alfabētiski grāmatas kārtot plauktos. Taču plaukti vispirms ir jāatbrīvo! Mans pamatuzdevums ir darbs ar grāmatu kastēm, savukārt Eva vairākus pievērš dažādu sīkizdevumu, biedrību vai organizāciju izdevumiem, pārbaudot sazinājā ar kolēģiem Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, vai šādi izdevumi ir bibliotēkas krājuma, vai ir pilns izdevumu komplekts, iespējams, ka kāds no izdevumiem ir ļoti noliots un to vajadzētu aizstāt ar labāk saglabātu utt. Precīzi soli pa soli. Un vai katru dienu klat archīva ir arī Inese ar vīru Rodžeru, kuŗš ir neatsverams palīgs Inesei visus šos gadus, kopš abi no Dīži salām ieradās uz dzīvi Anglijā, 20. gs. pašās 70. gadu beigās. Rodžers Smits, pēc profesijas ķīmiķis, augsta līmeņa savas nozares speciālists, nemanāmi ir kļuvis par īstenu Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma pārzinātāju. Un Rodžers ļoti saprot latviski teikto. Viņš kārtot kastēs grāmatas, kuŗas, jācer, atradīs savus lasītājus Latvijā – grāmatu sūtījumi (kā labdarība) nonāk "Otrajā elpā", nonāk pie citiem interesentiem (tāpēc jau tie saraksti tiek veidoti un papildināti), un gadu gaitā Inese jau veidojusies sadarbība ar Politiķi represēto apvienību, kuŗai arī tiek sūtītas grāmatas. Esot darba procesā, sagaidām arī viesus – mūs apciemo Sarmīte Janovska-Erenpreiss no Kriekas, man atvedot melnu kladīti rokrakstā ar Gunara Janovska, parakstītu ar Gunara Salnas vārdu, dzejoļiem, kas tapuši, vēl dzīvojot Latvijā ap 30. gadu izskaņā un 40. gadu sākumā. Izrādās, ka Sarmīte ir pārtulkusī arī vairākus Gunara Janovska darbus angļu valodā. Otrā viesiņa ir Ingrida Lāčķājis no Londonas, kuŗa daudz dara, tulkojot angļu valodā.

Savā pētnieciskajā darbā esmu jo daudz strādājusi ar archīvu materiāliem Latvijā, taču tad tie jau ir sistematizēti un apstrādāti materiāli, šajās divās nedēļās nu varēju ieskatīties otrpus – kastēs ar dokumentiem, kuŗi jāšķiro, jākārtot, jānoskaidro, vai LDCA jau nav atrodams viens vai otrs dokuments, apkārtraksts, žurnāls vai grāmata utt. Tas prasa lielu pacietību. Bet vēl jo vairāk zināšanas – ko un kā darīt. Tāpēc jo īpaši novērtēju Ineses zināšanas grāmatu katalogizēšanā, darbu ar archīva dokumentiem, prasmī organizēt šo darbu un arī Evas plašās zināšanas un draudzīgo, nemanāmo manis vadišanu cauri jauniepazīstamas vides labirintiem. Un es no jauna apjautu, ka saistošs ir ne vien izpētes darbs, bet tikpat saistošs var būt arī archīvēšanas darbs. Kaut arī rokas melnas no putekļiem, tomēr šajās rokās nonāk ikkatrs, tā teikt, rakstu galiņš, kuŗam ir vēstures nospiedumi. (Turpinājums 13. lpp.)

Divas nedēļas Vidusanglijā

(Turpināts no 12. lpp.)

Pateicoties Inesei, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā no Straumēniem nonāca plašais rakstnieka Gunara Janovska krājums, īpaši vērtīga ir viņa sarakstes daļa. Būtisks un neatsverams izpētes materiāls, lai notvertu sajūtas, notikumus un literārās jaunrades mirkļus; spētu iejusties rakstnieka dzīves laikā. Arī apjaustu viņa sajūtas un domas, ar kurām viņš dzīvoja trimdā.

Anglijā vai ik soļa jūtama vēstures elpa, mums, latviešiem, jāspēj notvert vai – precīzāk – nepazaudēt savas vēstures elpu – traģisku, pārbaudījumu pilnu, arī spīta pilnu – izturēt un nepazaudēt sevi. Latviešu trimdas mantojums ir liecība ne vien par laiku, notikumiem noteiktā vēsturiskā laikā, bet jo īpaši par cilvēkiem, viņu ieguldīto darbu, lai izturētu, nepazustu. Inese turpina šo stāstu ar misiju – saglabāt un nodot tālākām paaudzēm, vedināt pētīt. Kaut ko šajā virzienā daru arī es. Pētu latviešu trimdas literāro dzīvi, literāturu un personības. Jo bez personībām nebūtu ne pagātnes liecību, ne tagadnes, ne arī virzības uz nākotni.

Kad noslēdzās šīs nepilnās divas nedēļas Straumēnos, Inese un Rodžers piedāvā mums iespēju apskatīt kaut ko Vidusanglijā. Pēc pavēšā, lietainā laika beidzot sola arī siltāku bezlietus laiku. Rodžeram vairāki piedāvājumi. Dodamies uz tuvējām grāfistēm – Dērbišuru un Varvik-

šuru. Es teiktu – literāri. Mēs dodamies apskatīt *Haddon Hall* (*Bakewell, Derbyshire*), kas ir viena no senākajām un labāk saglabātām romantiskajām

celtnēm Anglijā; kur šķiet laika apjauta apstājies pirms daudziem gadsimtiem – iespaidīgi un krāšņi ziedoši. Ši pils iedzīvotāji britu BBC televīzijas se-

riālā, drāmā "Džeina Eira" (*Jane Eyre*, 2006) ar Rutu Vilsoni (*Wilson*) galvenajā lomā. Esam Ašfordā Monsalā (*Ashford, Monsal Dale*), kur paveras cita ainava

iepriem Straumēnu līdzenu-
miem. Visapkārt – kalnains, me-
žains, kur iespējams gan izstai-
gāties, gan izkāpēlēties. Otrs lite-
rārais brauciens bija uz Strat-
fordu pie Eivonas (*Stratford-upon-Avon*), lai šajā senatnīgajā
pilsētā mēģinātu noķert Šek-
spira garu, izstaigātu ieliņas, re-
dzētu skolas ēku, Šekspira vārdā
nosauktās teātru ēkas. Kā jau
Anglijā ierasts, ceļot gadsimtos
un savās zināšanās par, šajā
gadījumā, Šekspiru.

To, ka šis darbs ir nemitīgs un
tik drīz pie tukšām eļām un bez
kastēm Straumēnos nenonākt,
apliecina kāds fakts, kas izēmē
ari realitāti. Kad priecīgi abas ar
Evu bijām pabeigušas kastu tuk-
šošanas darbu, sarindojušas grā-
matas plauktos, papildinājušas
sarakstus, sakārtojušas uz Lat-
vijas Nacionālo bibliotēku sūta-
mo izdevumu kastes, caurskati-
jušas kādu daļu sikiespiedumu,
no Ineses izzinām, ka viņa ir sa-
ņēmusi telefona zvani ar jau-
tājumu, kad būtu iespējams at-
vest jaunas kastes no kādām
latviešu mājām. Un viss citugad
turpināsies. Darbs ir ne(pa)bei-
dzams. Un es ceru nākamvasar
atkal kādas nedēļas aizrautīgi
mesties archivu vētišanas dar-
bos. Jo man tas patīk. Un, kā
teicis Rainis, "ikvienam ir rokas
jāpieliek, lai lielais darbs uz
priekšu tiek." Latviešu trimdas
kultūrvēsturiskais mantojums
vēl joprojām ir kārtošana un
izpētes procesā. Un tas atkal ir
stāsts par atmiņu un vēsturi, kas
mūsu pašu un izzināma.

Eva un Inguna darba procesā

LGB mācību seminārā lūkoja idejas, kā piesaistīt lasītājus

Aizvadītajā trešdienā Limbažu Galvenajā bibliotēkā (LGB), iestādes Mācību un metodiskā centra vadītājas Bronislavas Saukas aicināti, tikās novada bibliotekāri. Kārtējais mācību seminārs šajā reizē bija mazliet svinīgāks, jo gaismas piļu pārstāvji pēc vasaras atsāka aktīvo darba cēlienu un arī metodiskā darba aktivitātes. – *Soreiz semināru rīkoju ar tādu kā skatu no malas, mudinot domāt plašāk un vairāk, ko vēl varam piedāvāt saviem lasītājiem,* – teica B. Sauka.

Patlaban IT drošība, vilts ziņas un to pazīšana, krāpšana internetā ir ļoti aktuāli jautājumi, tādēļ uz semināru bija uzaicināts novada pašvaldības datorsistēmu un datortīklu administrators Raivis Lauris Litvins. Viņš bibliotekāriem stāstīja, kā justies droši virtuālajā darba vidē, kā aizsargāt sevi un datoru, tāpat to, kā pamācīt klientus par IT drošības lietām. Pēc tam kopīgi tika runāts par bibliotēku informācijas sistēmu ALISE.

Turpmākā semināra daļa bija veltīta darbam ar lasītājiem, proti, tam, kā viņus piesaistīt bibliotēkai ar grāmatu. – *Tieši grāmata bibliotēkai var pievilināt visvairāk lasītāju. Drukāšanas, kopēšanas un datora izmantošanas pakalpojumi pieejami daudzās citās iestādēs, bet grāmata ir tā īstā un reālā vērtība, kas ir bibliotēkās,* – uzsvēra semināra rīkotāja. Lai šo domu par grāmatu kā galveno rīku lasītāju piesaistīšanai izceltu, uzstāties LGB bija aicinātas vairākas interesantas personības. Kristīne Pikenena strādā *Jāņa Rozes grāmatnīcā* (Rīgā) un izveidojusi grāmatu klubu *Totāls vāks*. – *Brīnišķīgi mums stāstīja, kā runāt ar cilvēkiem, kādus trikus un jokus var izmantot, lai pievilinātu lasītājus bibliotēkai. Protams, ne viss uzreiz izdo-*

Limbažu novada bibliotekāri, atsākot aktīvo darba cēlienu, tiekas mācību seminārā Limbažu Galvenajā bibliotēkā

das. Viņa arī norādīja – neatkarīgi no tā, vai cilvēks grāmatu nopircis grāmatnīcā vai bez maksas paņēmis no bibliotēkas, galvenais, ka viņš to lasa, pēc tam par to stāsta un dalās ar citiem, – Kristīnes atziņas izcēla B. Sauka. Uz tikšanos bija uzaicināta arī grāmatu blogere limbažniece Kristīne Somere, kura darba dēļ gan sarunai pieslēdzās attālināti. Grāmatu blogeri lasa dažādos ceļos iegūtas grāmatas un ar saviem iespaidiem dalās virtuālajā vidē, savos blogos, tā piesaista citu uzmanību konkrētiem darbiem. Ogres Centrālās bibliotēkas galvenā bibliotekāre Aija Bremšmite dalījās pieredzē darbā ar jauniešiem. Arī viņiem bibliotēkā vajag savu vietu, stūrīti, kur nebūt kopā ar pieaugušajiem, kuriem nepieciešams klusums lasīšanai. Ogres centrālajā bibliotēkā izveidota telpa īpaši jauniešiem. – *Ir divas lietas, bez kā mēs šo auditoriju nepiesaistīsim,* – proti, jauniešus ar kaut ko vajag pārsteigt un vi-

ņus bibliotēkai var pievilināt ar ēdienu, – Ogres kolēģes akcentēto atklāja sarunbiedre. Lektoru trijotne arī pārrunāja, kas aktuāls virtuālajā pasaulē un kā tajā varētu iesaistīt bibliotekārus. – *Brīnišķīgas lektores. Ideju jūra! Ļoti ceru, ka arī mēs kaut ko no tām noķersim. Jāpadomā, ko varam no tā visa paņemt, lai jaunus cilvēkus ieinteresētu. Lasīšana jauniešu vecumā ir svarīga, valoda bagātina,* – uzsvēra LGB pārstāve. Viņa atgādinājusi vairāk lasīt un runāt par grāmatām, kā arī ieteikusi bibliotekāriem apmeklētājus censties pārliecināt lasīt grāmatas, lai gūtu no tām pieredzi. Bibliotēka ir atvērta visu paudžu ļaudīm.

– *Diena bija ļoti, ļoti bagāta. Šajās reizēs ne tikai mācāmies un izglītojamies, bet arī satiekamies un apkampjamies. Tas tikai apliecina, ka tiešām esam kopā,* – teica B. Sauka.

Līga LIEPIŅA
Ievas ZAĶES foto

Pelču pils bibliotēka – Latvijā unikāla

Šodien 14.00 Pelču pils vēsturiskajā bibliotēkā tiek atklāta interaktīva ekspozīcija *Stāstu skapji*. Kuldīgas novada pašvaldības projektā restaurētas skaistās koka vītņu kāpnes. Te var apskatīt ne tikai seno grāmatu krājumu, bet arī unikālu ozolkoka interjeru un seno centrālpakuri, no kuras pa iebūvētām lūkām savulaik grāmatu skapjos plūdis silts gaiss. Tā ir vienīgā šāda veida saglabātā vieta Latvijā.

Pelču pils bibliotēkā vakardiena sadzīvo ar šodieni. Telpā ar senu ozolkoka interjeru tagad iekļaujas *Stāstu skapji* – gaismas projekcijas griestos un arī audiostāsti.

Izmantojot gaismas projekcijas griestos un audiostāstus, apmeklētāji tiek iepazīstināti ar pils un pagasta vēsturi. Ekspozīcija ieinteresēs dažāda vecuma cilvēkus – te ir grāmatu spēle *Puzle*, atmiņas spēle vizuālās uztveres trenēšanai, kā arī spēle *Legendu detektīvs*.

Pelču pagasta pārvaldes vadītājs Matīss Činķis stāsta:

„Interaktīvās ekspozīcijas autori ir multimediju māksliniece Undīne Celitāne un filozofs Ģirts Jankovskis. Kāpnes restaurēja Kristapa Rozīša komanda Kuldīgas uzņēmumā *Melnā kolka*. Tās bija bēdīgā stāvoklī, jo zem tām atradies kamīns un kokam nepatīk, ka to silda no viena punkta, tāpēc kāpnes bija sašķiebusās uz vienu pusi, bet balkons uz

otru. Restauratori labi pastrādājuši! Vēsturiskā bibliotēka ir pieprasīta – saņēmām jau zvanu no kādas Dobeles skolas, ka tā vēlas braukt apskatīt, un interesējas arī vietējie.”

Jēkaba Aleksandra Krūmiņa
teksts un foto

Grāmatas – lasāmas baltos cimdos?

Nē, runa nebūs par muzeju retumiem. Šoreiz par *grāmatu otro elpu*, kura Latvijā iet plašumā. No rokas rokā. Šajā tautas kustībā galvenās ir tieši tās grāmatas, kurām dažādu iemeslu dēļ savu māju un plauktu vairs nav. Limbažniekiem labie piemēri nav tālu jāmeklē – pilsētā ir trīs grāmatu apmaiņu punkti, no kuriem pats bagātākais un *kustīgākais* ir autoostā. Tur arī satiku pensionēto Vidrižu pastniecīti **Jutu Cipuli**. Vārds pa vārdam: viņa jau vairākus gadus no vīra vecākiem un dēla mantoto bibliotēku glabājot savā guļamistabā. Varbūt kādam tomēr noderēsot?... Neiešot tak grāmatas mest ugunij mutē!

Tā kā tieši biju saņēmusi ielūgumu no **Viviānas Zīpas** – apskatīt **IZGLĀBTO GRĀMATU BIBLIOTĒKU** Līgatnes Springšļu dzīrnāvās, man bija operatīvs iemesls nekavējoties doties uz *Selgu* mājām netālu no Vidrižiem. Kamēr daudzās smagās kastes auto salonā palīdz sanest Jutas kaimiņš Sergejs, uzzinu gan par to, ka Jutas vīratēvs Jānis Litvinskis bijis strēlnieks, gan par pastnieces gaitām, kurās pagasts izbraukāts krustu šķērsu divriteņa mugurā, zirga Irbītes ratos un pie auto stūres. Ģimenē visi ir lasītāji, diemžēl arī

Vidrižniecei Jutai Cipulei, lai gan centrālāpkures krāsnīņa ir pa rokai, žēl iznīcināt grāmatas, pat tās – laika gaitā bez vākiem palikušās

Jutas brāļa bibliotēka gaidot kādu glābēju... Grāmatas, kas plauktos, otreiz jau nelasīsot, vilina arvien jaunas iznākošās.

Viesu namā Līgatnes upes krastā, nost no šosejas dunas – kādreizējo veco, izdemolēto dzīrnāvu ēkas stāvs pārdzimis par viesu namu. Tajā rīdzinieku **Zipu ģimene** ieguldījusi milzīgi daudz spēku un līdzekļu. Saimniecei Viviānai rūpju pietiek, bet mīlestības darba zieds ir bibliotēka semināru telpā – tapusi, personisko bibliotēku apaudzējot ar pazīstamu un nepazīstamu cilvēku saziēdotām grāmatām. Pašlaik plauktos glīti rindojas apmēram 15 000 izdevumu. Un milzīgs ir arī to grāmatu skaits – dubultie eksemplāri, kuri meklē citus īpašniekus. Nama vēsturi un visu citu ar lielu interesi klausās ciemiņi no radio un Viviānas draugi. Notiek *Radio mazās lasītāvās* kārtējais ieraksts, tā uz-

manības centrā jaunā Ojāra Celles vēstulju grāmata.

Kāds liktenis mūsu pastniecītes grāmatām? Tās, gluži kā cilvēki iziet *karantīnu* un profesionālu *medapskati*. Daudzas, vairākos pārbraucienos un no laika zoba ciekušas, pārtaps jaunā papīrā. Bet vairums turpinās elpot savu otro elpu. Grāmatas ir dārgas, tālab tā vien gribas mudināt lasītājus – lasiet tās uzmanīgi, kā ar baltiem cimdiem rokās, lai grāmatas mūžs ir pēc iespējas garāks!

Anīta MELLUPE,
grāmatizdevēja

P.S. Lai vērtīgas, labi saglabātas grāmatas tiktu pieņemtas Springšļu dzīrnāvu bibliotēkā, iepriekš obligāti jāsazinās ar Viviānu Zīpu. Informācija Springšļu dzīrnāvu mājaslapā <https://ligatnesdzirnavas.lv>. Tālrunis 22009017.

Līgatnes Springšļu dzīrnāvās top izglābto grāmatu bibliotēka. Ļoti atraktīvi uz dižajām kāpnēm izvietotas grāmatas, kuras ar prieku tiek atdotas interesentiem

Salaspilī viesojas Igaunijas izglītības jomas speciālisti

19. septembrī Salaspilī viesojās Igaunijas izglītības jomas speciālisti.

Salaspils novada pašvaldības izglītības daļa sadarbībā ar Nacionālā botāniskā dārza izglītības un informācijas nodaļu un Salaspils novada bibliotēku uzņēma viesus un sniedza informāciju par pieaugušo izglītības iespējām novadā. Igaunijas speciālisti iepazinās ar mūsu bibliotēkas

darbu mūzizglītības jomā un pieredzi kā pieaugušo izglītotājiem. Kopīgi tika diskutēts par izaicinājumiem un sadarbības iespējām nākotnē, lai sasniegtu visiem nozīmīgu mērķi – stiprināt mūsu kopienas.

Igaunijas izglītības jomas speciālisti bija gandarīti par redzēto un dzirdēto, kā arī pozitīvi pārsteigti par mūsu pašvaldības sniegtajām iespējām un atbalstu Salaspils iedzīvotājiem.

Vizīte norisinājās Izglītības un zinātnes ministrijas īstenotā Eiropas Savienības Erasmus+ programmas projekta „Nacionālie koordinatori Eiropas programmas ieviešanai Latvijas pieaugušo izglītībā” (projekta numurs Nr. 101051304-NCLV-ERASMUS-EDU-2021-AL-AGENDA-IBA) ietvaros.

Igaunijas izglītības jomas speciālisti Salaspils novada bibliotēkā.

Avots: Salaspils Vēstis

Datums: 29-09-2023

DZEJAS AUTORVAKARS Valmieras integrētajā bibliotēkā ar īpašu pievienoto vērtību – pašu autoru dzejas lasījumiem.

Alinas Pūces foto

Spēles ar valodu Valmieras bibliotēkā

Ilona Fērmane

14. septembrī dienas pirmajā pusē dzeja bija devusies paviesoties Valmieras skolās, pensionātos un muzejā, bet pievakarē dzejas cienītājus aicināja Valmieras integrētajā bibliotēkā uz Autoru vakaru, kur vaigā varēja redzēt dzejniekus Tamāru Skrīnu, Dainu Sirmo, Aivaru Ustupu, Agritu Grīnvaldi un Jāni Rokpelni. Ne tikai satikt, bet paklausīties viņu dzeju autoru lasījumā. Kad vēl tas tā būtu iespējams? Šo izdevību izmantoja kriēns pulks klausītāju, starp kuriem liela daļa bija jaunieši.

Patiesībā pie autoriem būtu bijis jāpieskaita vēl viens – mākslīgais intelekts, kam Valmieras bibliotēkā noteikti bija debija. To palīdzēja atskaņot vakara vadītājs – Valmieras drāmas teātra aktieris Rūdis Bi-
viņš. Neko jau daudz, tik vien kā no cilvēces uzkrāto vārdu krājuma latviešu valodā tas bija sakombinējis vārdu virtenes par katru dzejnieku, un dažī viesī to atzina par visai precīzu. Tas, protams, vairāk kā joks un rotaļāšanās ar vārdu nejaušajām kombinācijām. Īstā un dzīvā dzeja skanēja no autoriem – emocionāli un dažbrīd pat ļoti.

Dažos vārdos paskaidrot, kas ir dzeja, nav vienkārši. «Dzeja ir cilvēka spēles ar valodu. Valoda to ļauj, jo ir pietiekami elastīga, lai varētu tajā ne tikai lietšķus normatīvus rakstīt, bet arī dzejoļus,» saka dzejniece Agrita Grīnvalde, un viņu papildina Daina Sirmā: «Dzeja ir valodas burvība. Dzeja ir

dzīve un spogulis, mīlestība un naidis. Dzeja ir viss.»

Klausīties, kā dzejnieks pats lasa savu dzeju, ir interesanti, bet kā tas ir dzejniekiem?

A. Grīnvalde: «Man ļoti patīk klausīties, kā dzejnieki paši lasa savu dzeju, un ne tādēļ, ka viņiem būtu izcila dikcija, bet tāpēc, ka viņi savu tekstu redz daudz niansētāk, un tad teksts iegūst pavisam citu, blīvāku dzīvi. Viens ir tas, kā aktieris norunā, bet pavisam kas cits, ja autors. To vērot ir fascinējoši. Klausīties, kā mainās balss, kad viņš vienkārši runā, un cik skanīgs un spēcīgs viņš var pēkšņi kļūt, kad lasa savus dzejoļus. Tas ir fantastiski!»

D. Sirmā: «Dzejnieks iedod pareizos akcentus. Ja dzejnieks lasa savu dzeju, tai ir īpaša pievienotā vērtība, tas ir daudz izteiksmīgāk, nekā tad, ja to dara aktieris, bet ir tomēr daži ļoti, ļoti labi aktieri dzejas lasītāji, piemēram, Ingūna Zariņa, Kaspars Znotiņš. Tie pilnībā saaug ar dzejoli. Bet dzejnieks – tas ir numur viens. Man tikai pašai nepatīk uzstāties...»

Uz vienkāršo jautājumu, vai viegli būt dzejniekam, atbilde nevienam ilgi nav jādama. «Ļoti grūti, jo parastā pragmatiskā ikdienas pasaule ļoti tiecas aprīt, paņemt visu manu enerģiju un uzmanību. Man ir jāatkaro laiks, kad es varu spēlēties ar valodu, mums tam nav laika un vietas. Nav viegli savienot šīs divas pasaules,» atzīstas A. Grīnvalde.

Dzejniekam, kurš neslēpj dzeju kladītē zem spilvena, ir svarīgi, lai lasītājs to saprot?

«Svarīgi, lai uztver,» saka A. Grīnvalde. «Es domāju, ka katrā dzejolī ir pat vairāk, nekā pats autors ir spējīgs saprast, un ļoti iespējams, ka cilvēki, kas klausās vai lasa, redz tajā vairāk nekā es. Galvenais, lai cilvēki nav ieciklējušies vienā priekšstatā, kādai jābūt dzejai, un lai viņi būtu atvērti te un tagad.»

«Man šķiet, ka vislabākie dzejoli ir tie, kurus nevar saprast ar prātu un kurus pat dzejnieks pats nesaprot,» domā D. Sirmā. «Vienkārši jūt, ka tas ir dzejolis, bet vienlaikus noslēpums. Tā varbūt ir kāda paralēla realitāte vai, domājot, kā gribat, bet tā ir dzīvība.»

«Jebkādas spējas vai talants, ja cilvēkam tas ir dots, ir pienākums vispirms pašam pret sevi,» saka A. Grīnvalde. «Es varu nezināt, no kurienes man tas ir un kāpēc, varu nebūt pārliecināta, vai tiešām man tas ir, bet prātīgāk tomēr ir mēģināt to izkopt un attīstīt.»

Avots: Liesma
Datums: 20-09-2023

Salacgrīvas bibliotēkā viesojās rakstniece Māra Svīre

Salacgrīvas bibliotēkā ciemojās rakstniece Māra Svīre. Pat tie, kuri nav grāmatu lasītāji, zina, ka viņa ir sarakstījusi garstāstu *Limuzīns Jāņu nakts krāsā* (1979) un scenāriju tāda paša nosaukuma filmai (tā iekļauta Latvijas Kultūras kanonā). Tāpat viņa ir scenārija autore LTV seriālam *Likteņa līdumnieki* (pēc viņas vīra Vladimira Kaijaka romānu motīviem).

Tovakar saruna bija par dažiem no viņas vairāk nekā 30 sarakstītajiem darbiem, piemēram, *Ar vakardienu kabatā*, *Audums kāzu kleitai*, *Vēstule* (V. Kaijaka darbs, kuru viņa pabeidza pēc vīra nāves). Jaunākais autores darbs ir *Pēdējā teikuma lāsts* (2023). Par to viņa teica: – *To lasot, domāsi, ka esat paņēmuši kriminālromānu, bet pamazām romāns pārvēršas liktensromānā. Tas kļūst par mīlestības romānu – stāsta par grūtu, smagu, sarežģītu mīlestību un beidzas ar traģēdiju.*

Tikšanos ar rakstniecei Māru Svīri (no labās) vadīja kultūrziņnāle Liega Piešīņa

Bet tikšanās nebija tikai stāstu vakars par literatūru un grāmatām. Es to nosauktu par tikšanos ar brīnišķīgu personību, kas iedvesmo, sajūsmina un aizrauj. Savos cieņņijamos gados ar izcīlu valodu un humoru viņa lika mums gan smieties līdzī, gan domāt un vērtēt. M. Svīre ļoti daudz lasa, par izlasītajām grāmatām blociņā krājas ieraksti, jaunāko izlasīto skaitā ir gan jaunākās latviešu autoru grāmatas, gan ārzemju autori, gan kriminālromāni...

Rakstniece daudz runāja par mīlestību – gan par vīra nozīmi viņas literārajā

izaugsme, gan dzīvi kopā pie Daugavas, kur Staburags guļ dzelmē, gan ikdienu, kas caurausta ar mīlestību. Viņa zaudējums sāp joprojām... Savukārt uz jautājumu, kā saglabāt mīlestību uz mūžu, kādā intervijā viņa teikusi: – *Svarīgi ir negrauzt otru cilvēku ar pārmetumiem un nebūt principiālam sīkumos. Tā mēs izvairījāmies no sadzīves strīdiem. Un vajag ļaut cilvēkam saglabāt savu telpu, uzticēties un nelīst viņa dvēselē. Ļaut būt neatkarīgam un patstāvīgam. Bet tas iespējams, ja attiecībās valda uzticība.*

Inta BALODE

Dzejā ne katra detaļa lasītājam ir jāsaprot

Kristīne Briede

Saprotams, ka dzejas mēnēsi visu plašo lirikas tematiku vienā tikšanās reizē izrunāt nav iespējams, tāpēc 20. septembrī Dundagas bibliotēkā dzejniece Inese Zandere izvēlējās runāt par dzejas izvēlētajiem darbiem, jo, viņasprāt, dzejoļa ietērpšana notis ir viens no veidiem, kā sasniegt cilvēkus.

Inese Zandere, kuru sastapt Dundagas bibliotēkā bija ieradusies vietējie dzejas mīļotāji, neslēpa pārdomas, ka viņai nav lielas pārlicības, ka plaša cilvēku auditorija ir ļoti iemiljusi dzejas grāmatu lasīšanu, tomēr viņai šķiet, ka tieši kori, dziedāšana, komponisti un diriģenti ir pats būtiskākais medijs šajos laikos, ar kura palīdzību dzejoli sasniedz cilvēkus.

Jo vairāk dzirdēja, jo vairāk iepatīkās

«Koristi zina daudz dzejoļu. Viņi ir pazīstami gan ar klasiku, gan mūsdienu autoru jaunākajiem darbiem. Koristi arī saprot to, ko dzied, jo no viņiem tas tiek prasīts. Diriģenti piedāvā arī interpretāciju, kā to saprast... Šogad nosēdēju Latvijas Universitātes Lielajā aula no deviņiem rītā līdz pašam vakaram, kad notika gatavošanās Dziesmu svētku «Koru kariem». Tas nozīmē, ka es 33 reizes dzirdēju obligāto dziesmu. Tā bija Pētera Vaska dziesma «Savā tautā» ar Andreja Egliša dzeju. Pirms tam pieļāvu domu, ka varbūt man apņiks un nebūs tik daudz spēka, lai tik daudz reizi klausītos vienu un to pašu, bet bija tieši otrādi. Jo vairāk reizi es šo dziesmu dzirdēju, jo vairāk es spēju uzvert nianšes un izjust, kā to varētu interpretēt un kādas ir interpretāciju atšķirības. Un to, kuras no šīm interpretācijām man

Inese Zandere Dundagas bibliotēkā.

Edgara Lāča foto

pašai ir tuvākas. Man šī dziesma iepatīkās aizvien vairāk. Patiesībā tā kļuva man par vienu no iemīlotākajām dziesmām.» pastāsta dzejniece, kurai izveidojusies ciešāka sadarbība ar vairākiem korim.

Vislielākais laimes brīdis

Inese Zandere nenoliedz, ka bijuši gadījumi, kad dziesmās atrodami vārdi, kuru nozīme izpildītājiem nav skaidra, piemēram, īpašības vārds «slaikas», kurš tekstā piemeklēts kā apzīmētājs slietēm. Un sanācis, ka dzejniece pasākuma programmā ievietojuši arī testu ar piedāvātiem variantiem svešāku vārdu skaidrošanai, lai būtu arī spēles moments. «Bet skaidrs ir viens: tas, kurš dzied kori, ar dzeju nonāk personiskās attiecībās. Un «Koki» nebija rakstīti speciāli Dziesmu un deju svētkiem. Pandēmijas laikā, kad pulcēties nevarēja, Māris Sirmāis dzīvoja Jūrkalnē. Viņš tur nepātraukti atradās un stādīja kokus un krūmus, un katru vakaru man zvanīja, jo nebija, kur likt savu enerģiju. Viņš man sacīja, ka ko-

riem vajag ko iedvesmojošu, ko varētu kopā kaut vai pa atsevišķām balsīm ierakstīt. Māris māv uzkurbulēt jebkuru, ka nav no viņa glābēja nevienam mirkli... Tad arī man tapa dzejolis «Koki», atklāj I. Zandere. Viņa paskaidro, ka tolaik aizrāvusies ar Mirdzas Bendrupes stāstu «Patī Andželi-ka» no noveļu krājuma «Majestāte un pērtiķis», kas iznāca 1938. gadā. Tiesi tā pandēmijas sajūta, saspringtība, neziņa par to, kas būs tālāk, un tai pašā laikā pavasarī ar cerīgo priekšnojautu jāva tam visam rasties. «Tad nu Bendrupē saauda kopā to, ko es pati jutu, un es izmantoju viņas darbu, pieaudzējot klāt kaut ko savu. Jēkabs Jančevskis uzkomponēja mūziku, un viss bija ļoti skaisti. Taču mums jau nebija ne jausmas, ka jaundarbs «Koki» nokļūs Dziesmu svētkos... Dziesma ir diezgan grūta, un mums nebija ne jausmas, kā tas būs, kad to dziedās kopkoris. Un bija neiedomājama atvieglojuma sajūta, kad izrādījās, ka tieši kopkoris to dziesmu iznesa tik labi. Tas man bija lielākais laimes brīdis,» priekā dalās dzejniece.

Kad vienai dziesmai ir četri autori

Inese Zandere nolasa dzejoli «Slīpā lietū» par savu jaunību, kad pati dziedājusi kori, stāvēot desmitajā rindā piektā no kreisās puses. Viņa atzīst, ka «dzejas uztverei ir dažādi veidi un līmeņi, bet viens no tiem nav vienīgais un labāks par citu. Tie visi funkcionē... Dzejolis ir arī

«Dzejas uztverei ir dažādi veidi un līmeņi, bet viens no tiem nav vienīgais un labāks par citu. Tie visi funkcionē. Dzejolis ir arī mūzika, izjūta, kaut kas tāds, kas nav vienmēr obligāti jāsaprot un jāizskaidro.»

mūzika, izjūta, kaut kas tāds, kas nav vienmēr obligāti jāsaprot un jāizskaidro.» Dzejniece draudzene un dzejas grāmatu redaktore Ieva Lešinska, kura dzīvo Dārtē, arī iemācījusi, ka dzeja nav enciklopēdija, kur katru detaļu nepieciešams paskaidrot.

Inese Zandere tikšanās reizē laiku veltīja arī sava vectēva Nikolaja Viduleja piemiņai. Viņa vectēvu gan nekad nesastapa. Viņš bijis mūziķis un koriģents, ne mazāks meistarš bijis arī orķestru vadīšanā. Varšavas konservatorijā bija cītīgi studējis vairākus instrumentus, bet pēc tam uzaicināts uz jaundibināto Rēzeknes Skolotāju institūtu, kur noorganizējis simfonisko orķestri. Pēc intensīviem darba gadiem Rēzeknē viņš atgriezās savās tēva mājās Iecavā, saimniekojot un vadot Iecavas kori. 1949. gadā viņu ar sievu un meitu izsūtīja, bet drīz pēc tam viņš mira un tika apglabāts Omskas apgabalā stepes vidū. No vectēva ģimenei palika tikai klavieres, viena dzejas antoloģija, izdota 1924. gadā, un kaudze nošu. Notis atradās arī daži viņa darbi korim. «Mums pirms pieciem gadiem bija padomā viens koncerts ar valsts akadēmisko kori, kad bija paredzētas vi-

nas dziesmas ar maniem vārdiem. Es palīdzu Ērikam Ešenvaldam, vai viņš varētu izvēlēties kādu vectēva dziesmu un aranžēt mūsdienīgam izpildījumam. Ēriks radīja jaunu skaņdarbu, kas iekļauj mana vectēva sakomponēto Raiņa dzejoli «Kad nakts». Viņš man piezvanīja, sakot, ka vajag vēl tieši tikpat daudz teksta. Es sapratu,

ka Rainim piezvanīt nevaru un pajautāt, vai viņš tā būtu ar mieru (smejas). Sākumā domāju kādu pašu Raiņa dzejoli «Piekabīnāt», bet sapratu, ka tad, ja veicis būtu tā griebejis, viņš pats to būtu izdarījis. Tad uzrakstīju pati saskau-

nos ar Raiņa dzejoli. Bija doma, ka es vectēvu nekad nesatīku, bet tās lakstīgalas no Raiņa dzejoļa man pastāstīja par vectēvu un savēda mūs kopā. Es jutos ārkārtīgi pateicīga par iznākumu,» pastāsta dzejniece par kopdarbu, kuram ir četri autori: Rainis, vectēvs, Ešenvalds un viņa pati. I. Zandere tāpat līdzdala pārsteigumu par dziesmu «Laimas ceļš», kuru šad tad dzirdējusi, bet ar piepildi, kā tā ir tautas dziesma. Dziesma iesākas ar vārdiem «Daudz, daudz iet ceļu druviņā». «Es zināju to melodiju. Un vienā reizē vecmāmiņas dzimšanas dienā radi sāka runāt par kādu dziesmu, ko vectēvs sakomponējis un vecmammai uzdāvinājis dzimšanas dienā. Un izrādās, ka tā ir tā dziesma. Man nebija ne jausmas, ka tās mūzikas autors ir mans vectēvs. Labi, ka man pašāva krēslu zem dibena, citādi būtu nogūzusies. Es nezināju, ka tam dzejolim ir tiešs sakars ar manu ģimeni,» smaidot min dzejniece. ■

Bibliotēkā notikušas dzejas dienas

**Dzejas dienas
2023 Salaspils
novada bibliotēkā
izskanējušas kopā
ar dzejniekiem
Kārli Vērdiņu,
Agnesi Rutkēviču
un Čaku Veidenu.**

Kārlis Vērdiņš viesojās Bērnu un jauniešu nodaļā. Dzejnieks Salaspils 1. vidusskolas un Salaspils pamatskolas 6. klašu skolēnus iepazīstināja ar saviem jaunākajiem dzejļiem, kas tiks izdoti krājumā "Jandālis", kā arī nolasija dažus dzejoļus no krājuma "Tētis". Tāpat

kopīgi tika lasīts dzejolis, kur klausītājiem bija jāzdomā vārdi ar atskaidrēm. Autors daudz raksta par ikdienišķām lietām un situācijām, kas spilgti tiek atspoguļotas viņa dzejā, kas mēdz būt gan provokatīva, gan nedaudz bezkaunīga.

Dzejniece, rakstniece, dramaturģe, aktrise Agnese Rutkēviča, viesojoties pieaugušo auditorijā, nesavtīgi un nesaudzīgi pret sevi, lasīja pierakstīto un stāstīja par savām radošajām gaitām, kā arī aktuālajiem notikumiem šobrīd – par to, kas top un ko varam gaidīt jau tuvā nākotnē. Jaunākā A. Rutkēvičas grāmata klajā nāca aizvadītajā gadā. Eseju krājumā "Skumjais laikmets" apkopotas reiz Kultūras Dienā publicētās slejas par mākslu, cilvēkiem un dzīvi – neplānota, taču šobrīd autore svarīgākā grāmata. Krājums saņēmis "Zelta ābeles" atzinību. Rakstniecībā A. Rutkēviča debitēja 2008. gadā ar stāstu "cneza" žurnālā "Karogs". Ar pseidonīmu Anna Foma 2012. gadā klajā nāca debijas krājums "Jaunā Vāgnera klusēšana" dzejā, kam pēc astoņiem gadiem sekoja otrais – "Vietām cilvēki". Tikšanās vakarā Agnese klātesošos ieprieci-

Dzejniece Agnese Rutkēviča.

Foto: Juris Briedis

nāja ar lasījumu no topošās trešās dzejas grāmatas, kā arī ar fragmentiem no savām esejām un citātu no Rolāna Bārta grāmatas "Teksta bauda". Vasara autorei aizritējusi strādājot pie rakstnieces Regīnas Ezeras stāsta "Pie klusiem ūdeņiem" dramaturģijuma Daugavpils teātrī, kur šobrīd notiek darbs kopā ar izrādes komandu pie iestudējuma sagatavošanas.

20. septembrī bibliotēkas ārtelpu papildīja Salaspils vidusskolas jaunieši un dzejnieka Čaka Veidena drosmīgās, skarbās, "kailās" dzejas rindas paša autora lasījumā. Sprēgāja joki, dzīves redzējums, iedvesmojoša komunikācija ar jauniešiem un domājams, paustais vienaldzīgu neatstāja nevienu klātesošo. Dzejniekam līdz šim iznākušas divas dzejas grāmatas, no kurām otrā – ar intriģējošu nosaukumu "Sazvērestības teorijas par mīlestību un dzīvi" un ne mazāk provokatīvu saturu.

Dzeja ir un turpina elpot! Paldies visiem dalībniekiem par kopābūšanu dzejas svētkos!

Laura Ozoliņa, Ilze Zariņa,
Salaspils novada bibliotēka

“Dzejolītim svētki” Saulkalnes PII Daugaviņa

Arī šogad, tāpat kā katru gadu, PII Daugaviņa tika atzīmētas Dzejas dienas, kas tradicionāli notiek septembra mēnesī. Pasākums tika rīkots sadarbībā ar Saulkalnes filiālbibliotēku.

Iesākumā bibliotekāre atgādināja, ka bibliotēkā ir atrodamas daudz dažādu grāmatas, starp kurām ir arī dzeja un bieži vien no bērnu dzejoliem top arī populāras un visiem zināmas dziesmiņas. Tad tika nolasīti vairāki dzejoli, arī veltījums audzinātājam kā bērnu “paldies” par ieguldīto sirds siltumu un rūpēm.

Pasākuma turpinājumā uzstājās trīs vecāko grupiņu bērni, kuri katrs kopā ar mūzikas skolotāju bija sagatavojuši savu īpašo grupiņas programmu. Tajā ietilpa gan dzejoļu skaitīšana, skandēšana, kā arī dzejo-

li tika attēloti teatrālos kustību uzvedumos. Grupiņa “Kāpēcīši” attēloja L. Apšenieces dzejoli “Zvirbulēns Čika”, iejūtoties zvirbulēnu tēlos. Grupiņa “Zīļuki” skaitīja I. Zanderes dzejoli “Pastaiga” un teatrāli atveidoja L. Apšenieces dzejoli “Nelūgtās viesiņas”, iejūtoties mušu tēlos. Grupiņa “Bitītes” skaitīja P. Brūvera dzejoli “Dīvainais nams”, kā arī attēloja citu P. Brūvera dzejoļa “Nabaga sienāzītis” dramatizējumu, iejūtoties Paparžzieda galminieku tēlos, kam sekoja Sienāzīša vijoles solo.

Bibliotekāre pirms katras grupi-

ņas lasīja tai speciāli veltītu dzejoli. Pasākumu papildināja arī bērnu dziedātās dziesmas. Noslēgumā bērni uzdāvināja Saulkalnes filiālbibliotēkai pašu gatavotu dzejoļa zīmējumu, savukārt katrai grupiņai tika uzdāvināta grāmatas “Skudriņa Kāpēcīte” sērijas grāmata. Pēc tam bērniem bija iespēja apskatīt dažādas grāmatas, kuras pieejamas Saulkalnes filiālbibliotēkā. Vīsi apsoliņa čakli mācīties lasīt! Lai izdodas!

Everita Putniņa, PII Daugaviņa
un Saulkalnes filiālbibliotēka

Aicināti uz tikšanos ar "Mikaušu grāmatas" autori!

Pēc izzdiedātiem lietiem un izviedrētiem saules mirkliem Mežaparka Lielajā estrādē, vasaras vidū, klātesot ģimenei un nīpram draugu pulkam, izdevniecības "Zvaigzne ABC" omulīgajā pagrabiņā tika atvērta bieza stāstu grāmata košos vākos.

Salaspils novada bibliotēkā 11. oktobrī plkst. 18.00 norisināsies tikšanās ar grāmatas "Mikaušu grāmata" autori – salaspilieti Agnesi Reķi. Gaidīti visi ziņkārīgie, ieinteresētie, lasījušie un lasīt gribošie. Īpaši tie, kuri sevī atpazīst Lielu bērnu!

Tie, kuri atnāks, uzzinās pasakas tapšanas un tēlu piedzimšanas stāstu un noteikti iegūs pievienoto vērtību tam, kas iesiets daudzajās lappusēs. Uz tikšanos!

Salaspils novada bibliotēka

Ilustrācija: Inga Actiņa

Mākslinieces Elīnas Brasliņas oriģinālizustrāciju izstāde

Līdz oktobra beigām Salaspils novada bibliotēkā apskatāma Elīnas Brasliņas oriģinālizustrāciju izstāde Signes Viškas grāmatai "Kate, kas gribēja kļūt par vectēvu" (izdevniecība "Liels un mazs", 2020).

Tas ir stāsts par mazu meitenīti Kati, kas ļoti apbrīno savu vectēvu un meklē veidus, kā viņam līdzināties - kā lai dabū lielas rokas, sirmus matus un pilnas kabatas ar citronu ledenēm un sērkociņiem? Grāmata jau tulkota vācu, korejiešu, franču, spāņu un čehu valodā.

Māksliniecei piemīt izcila spēja iedot katram tēlam savu mazliet jautru un šķelmīgu vizuālo veidolu, saglabāt to no notikuma uz notikumu, no lappuses uz lappusi. Rokraksta atpazīstamību viņai nodrošina savdabīgais, īpaši lunkanais līnijas slidējums un smalki

sabalsoto krāsu klājums noteiktos laukumos, kas ļauj dinamiskajās, bagātīgi pieblīvētajās kompozīcijās izcelt galveno, nepazaudēt vēstījuma skaidrību un jēgu.

Elīna Brasliņa ir māksliniece un bērnu grāmatu ilustratore. Uzzīmējusi ilustrācijas ap trīsdesmit grāmatām, dažas no tām tulkotas jau vairāk nekā četrdesmit valodās. Elīna ir arī Edmunda Jansona režisētās animācijas filmas "Jekabs, Mimmi un runājošie suņi" māksliniece, šobrīd strādā pie nākamās filmas - "Laimīgie".

Izstāde apskatāma līdz 31. oktobrim.

ELĪNAS BRASLIŅAS

oriģinālizustrāciju izstāde
Signes Viškas grāmatai

"Kate, kas gribēja kļūt par
vectēvu"

Avots: Salaspils Vēstis

Datums: 29-09-2023

Vēja rotaļas ar dzejoļiem Dundagas ielās

Kristīne Briede

Šoruden Dundagā dzejai ir īpaši svētki, jo tā tiek lasīta, klausīta un arī iznests ārpus bibliotēkas, mājvietu atrodot koku zaros, par ko prieks pašiem un arī līdzcilvēkiem.

Nu, ejot pa Dundagu, jābūt vēriņiem, jo noteikti var ieraudzīt vēja rotaļas ar dzeju, padarot šo momentu par šīs puses īpašu dzejas gadalaiku.

Septembrī Dundagas bērni un jaunieši tika aicināti uz bibliotēku, lai no izveidotajām dzejoļu grāmatu izstādēm varētu izvēlēties sev vismīļāko dzejoli, kuru ieteiktu izlasīt arī citiem, bet pēc tam bija uzdevums izraudzīto iznest no bibliotēkas. Kā tas iespējams? Bibliotekāre Lāsma Lavrenova piefiksēja katru skolēnu izvēlēto dzejoli, skaiti noformējot un ielaminējot, bet skolēni klases dzejoļu virtēni piestiprināja noteiktā vietā Dundagā, lai ikvienam iedzīvotājam pastaigā pa ielām ir iespēja atrast arī sev vismīļākās rindas. ■

5. klases skolnieks Ralfs Amoliņš ar savu izvēlēto dzejoli no Jāņa Baltvilka krājuma.

→ Dzejoļus lasīt piestājuši 4. klases skolēni. Publicitātes foto

